

Noutăți în fauna Macrolepidopterelor României

LEVENTE SZÉKELY

Abstract

Novelties in the Macrolepidoptera fauna of Romania

This study represents a synthesis of recent faunistic results regarding the Macrolepidoptera of Romania. Records of species of great faunistic and zoogeographical importance for the Romanian and European fauna are included. The presence of *Simyra dentinosa* Freyer, 1839 is confirmed for Romania, (it has been considered doubtful since the record by Caradja in June 1929) (RÁKOSY, 1996). The existence of a second brood is confirmed for the following species: *Parocneria terebinthi* (Freyer, 1838), *Chariaspilates formosaria* (Eversmann, 1837) and *Eupithecia extensaria* (Freyer, 1844) (the last two have never been reported to have a second brood). The presence in Romania of the subspecies *Hyles hippophaes caucasica* (Denso, 1913) and *Dolbina elegans steffensi* Popescu-Gorj, 1971 is invalidated. A number of important species for the European fauna, reaching in Dobrogea their westernmost range, are also presented: *Cucullia argentina* (Fabricius, 1787), *Megaspilates mundataria* (Stoll, 1782), *Eupithecia biornata* Christoph, 1867 etc. The presence of some species known in the country based exclusively on very old records is confirmed: *Cornutiplusia circumflexa* (Linnaeus, 1767), *Eupithecia cretacea fenestrata* Millière, 1874. Several species recorded for the first time from different regions of the country are also included: *Semiaspilates ochrearia* (Rossi, 1794), *Calyptra thalictri* (Borkhausen, 1790) (new for Transylvania), *Lymantria monacha* (Linnaeus, 1758), *Peribatodes umbraria* (Hübner, 1809), *Selidosema plumaria* ([Denis&Schiffermüller], 1775), *Comibaena bajularia* ([Denis&Schiffermüller], 1775), *Mormo maura* (Linnaeus, 1758), *Eucarta amethystina* (Hübner, 1803), *Cleoceris scoriacea* (Esper, [1789]) (new for Dobrogea) etc. Certain rare species, known in Romania based on very few records, are also presented: *Erannis declinans* (Staudinger, 1879), *Coenocalpe lapidata* (Hübner, 1809), *Tarachidia cande-facta* (Hübner, [1831]), *Cucullia biornata* Fischer v. Waldheim, 1840, *Saragossa siccanorum* (Staudinger, 1870), *Episema lederi* Christoph, 1885, *Cardepija hartigi* (Parenzan, 1981), *Leucania zae* (Duponchel, 1827), *Grammia quenselii* (Paykull, 1793) etc. *Erebia melas* (?) *carpathicola* Popescu-Gorj & Alexinschi, 1959 is recorded for the second time in Ciucaș Mountains, based on a population discovered on Muntele Roșu, at 1500 metres.

Keywords: Macrolepidoptera, Romania, faunistics, distribution, conservation

Introducere

Lucrarea reprezintă o sinteză a rezultatelor faunistice privind Macrolepidopterele din ultimii ani. Sunt incluse în special semnalări de specii de mare importanță faunistică și zoogeografică pentru România și unele chiar pentru fauna Europei. Este confirmată prezența speciei *Symira dentinosa* Freyer, 1839 în România, (fiind considerată îndoielnică după semnalarea lui Caradja din iunie 1929) (RÁKOSY,1996). Sunt confirmate prezența generațiilor secundare la speciile *Parocneria terebinthi* (Freyer,1838) ,*Chariaspilates formosaria* (Eversmann, 1837) și *Eupithecia extensaria* (Freyer,1844) (ultimile două fiind noutăți în literatura de specialitate). Este infirmată prezența subspeciilor *Hyles hippophaes caucasica* (Denso, 1913) și *Dolbina elegans steffensi* Popescu-Gorj, 1971. De asemenea sunt prezentate unele specii importante pentru fauna Europei, care se află la limita vestică al arealului lor în Dobrogea, ca *Cucullia argentina* (Fabricius, 1787), *Megaspilates mundataria* (Stoll, 1782), *Eupithecia biornata* Christoph, 1867 etc. Sunt reconfirmate unele specii din fauna țării cu prezență bazată doar pe date vechi din literatură ca *Cornutiplusia circumflexa* (Linnaeus, 1767),*Eupithecia cretacea fenestrata* Milliére, 1874. Sunt cuprinse și numeroase specii noi pentru diferite regiuni geografice ale României, ca *Semiaspilates ochrearia* (Rossi, 1794), *Calyptra thalictri* (Borkhausen,1790) (noi pentru Transilvania), *Lymantria monacha* (Linnaeus, 1758), *Peribatodes umbraria* (Hübner, 1809), *Selidosema plumaria* ([Denis&Schiffermuller], 1775) *Comibaena bajularia* ([Denis&Schiffermuller], 1775), *Mormo maura* (Linnaeus, 1758), *Eucarta amethystina* (Hübner, 1803), *Cleoceris scoriacea* (Esper,[1789]) (noi pentru Dobrogea) etc. Sunt prezentate de asemenea mai multe specii foarte rare în România, cunoscute până în prezent doar în câteva semnalări, ca *Erannis declinans* (Staudinger, 1879), *Coenocalpe lapidata* (Hübner, 1809), *Tarachidia candefacta* (Hübner, [1831]), *Cucullia biornata* Fischer v. Waldheim, 1840, *Saragossa siccanorum* (Staudinger, 1870), *Episema lederi* Christoph, 1885, *Cardepija hartigi* (Parenzan, 1981), *Leucania zaeae* (Duponchel, 1827), *Grammia quenselii* (Paykull, 1793). *Erebia melas* (?) *carpathicola* Popescu-Gorj & Alexinschi, 1959 este resemnalată din Munții Ciucaș, cu o populație de pe Muntele Roșu la 1500 m altitudine.

Material și metode

Numărul mare de noutăți privind fauna de Macrolepidoptere din România nu este ceva ieșit din comun. Aceasta se datorează în primul rând posibilităților mai moderne de colectări, care nu prea erau accesibile înainte de anul 2000 în România, ca generatoarele de curent, capcanele cu acumulatori portabili, tuburile UV și capcanele cu leduri UV. Aceste metode mai moderne au făcut posibile investigarea faunei în multe zone ale țării ,care înainte nu erau accesibile pentru aceste cercetări, ca stepele Dobrogei , zonele cu vegetație de sărătură din Dobrogea, nisipurile din zona litoralului sau alte locuri greu accesibile din diferite regiuni din România. În timpul comunismului zonele investigate de lepidopterologi erau destul de limitate și colectări se făceau acolo unde exista curent electric, de exemplu în Pădurea Hagieni sau la Canaraua Fetei în Dobrogea (în mod similar și în alte regiuni din România). Lucrări de referință pentru fauna României au fost făcute după asemenea date de colectări și după 1990 , de exemplu fauna Dobrogei de Sud , care cuprindea date aproape în exclusivitate de la Hagieni și Canaraua Fetei (RÁKOSY & SZÉKELY,1996). O lucrare mai modernă este fauna Munților Măcin , din Nordul Dobrogei, în care metodele de colectări sunt mult mai sofisticate, dar și rezultatele aduc numeroase lucruri remarcabile pentru fauna României (RÁKOSY & WIESER, 2000).

Chiar dacă lucrarea aduce noutăți faunistice pentru numeroase regiuni din țară, totuși se evidențiază caracterul unic al peisajului din Dobrogea , care rămâne în continuare cel mai fertil teritoriu în lepidopterologia din România. Cu aproape 1000 specii de Macrolepidoptere semnalate până în prezent, Dobrogea constituie un teritoriu aparte în fauna României, în care șansele de a găsi ceva nou rămân în continuare deschise, datorită în primul rând deschiderii spre stepele din sudul Ucrainei spre nord-est și spre estul Peninsulei Balcanice spre sud, prin zona litoralului și prin canionul Canaraua Fetii-Suha Reka. Mai ales începând cu anul 2007 au fost intensificate cercetările asupra teritoriului Dobrogei, cu precădere în zone în care înainte nu s-au făcut deloc cercetări faunistice. Numai în intervalul 2007-2010 s-au realizat 18 acțiuni de colectări în aceste zone, după cum urmează: 22-28.VIII.2007 (Székely & Juhász),26-29.IX.2007(Székely & Juhász), 26-27.V. 2008 (Juhász), 23-24.VII.2008 (Juhász) , 23-27. VIII.2008 (Székely & Juhász),25-26.IX.si1-3.X.2008 (Székely,Haneschlager & Seylhofer), 17-19.X.2008 (Székely, Szabó & Görbe), 19-20.V.2009 (Juhász), 31.V-1.VI.2009 (Juhász), 19-23.VI.2009 (Székely & Görbe), 19-22.VII.2009 (Székely, Stanciu & Görbe), 5-6.VIII.2009 (Juhász), 26-30.VIII.2009 (Székely), 24-27.IX.2009 (Székely & Szabó), 23-26.X.2009 (Székely & Görbe), 26-31.V.2010 (Székely & Görbe),13-16.VIII.2010 (Székely, Stanciu & Görbe),25-27.IX.2010(Haneschlager & Seylhofer), 1-4.X.2010 (Székely & Nagy), (în paranteză autorii colectărilor).

Materialul a fost colectat folosind becuri de 125 W cu vapori de mercur , plasate în fața unui cearșaf alb, alimentat de la un generator de benzină portabil. În paralel s-au folosit 3-6 capcane luminoase cu tuburi UV de 8W, albe și negre în fiecare noapte de colectare. În cazul fluturilor de zi s-au folosit fileul sau obsevațiile pe teren.

Multe mulțumiri domnilor : István Juhász și Tamás Hác (Ungaria), Magnus Wedelin (Suedia), Gyula Szabó, Sorin Marius Stanciu , Alexandru Pintilioaie, István Nagy , Robert Görbe , Adrian Vintilă, Tibor Csaba Vizauer și Cristian Mihai (România), Peter Haneschlager și Harald Seylhofer (Austria) pentru ajutorul acordat la colectarea materialului sau pentru datele de colectări puse la dispoziție.

Mulțumesc de asemenea domnilor Hermann Heinrich Hacker și Herbert Beck (Germania), Laszlo Ronkay și Gábor Ronkay (Ungaria), Stoyan Beshkov (Bulgaria), Roman Bidychak și Oleg Pekarsky (Ucraina), Lászlo Rákossy, Kovács Sándor și Vlad Dincă (România) pentru ajutorul dat în determinarea unor specii problematice, pentru sugestii, literatură, date și păreri personale. O scurtă descriere a locurilor de proveniență a materialelor prezentate este cuprinsă în următorul tabel:

Tabel 1.

Babadag (Jud.Tulcea) - se referă la colectările efectuate în apropierea capătului sudic a pădurii
Băneasa (Jud.Constanța) - se referă în special la colectările de la ocolul silvic (leg. Vintilă Adrian)
Berca (Jud.Buzău) - se referă la colectările de la Păcelele Mari (Vulcanii Noroioși) și de la Pleșcoi
Beștepe (Jud.Tulcea) - se referă la colectările de pe dealul cu același nume din apropiere de Mahmudia
Bisoca (Jud.Buzău) - se referă la colectările din această zonă efectuate de Magnus Wedelin (Suedia) în VI. 2010
Canaraua Fetii (Jud.Constanța) - se referă la colectările din interiorul sau din apropierea rezervației

Cheile Dobrogei (Jud.Constanța) – se referă la colectările din interiorul cheilor
Cheile Tișiței (Jud.Vrancea) – se referă la colectările din interiorul sau din apropierea rezervației
Cheile Vărghișului (Jud.Covasna-Harghita) – se referă la colectările din interiorul cheilor din 17-18. IX.2010
Ciucaș (Jud.Prahova) - se referă la colectările de pe Zăganul și spre Vârful Ciucaș (alt.1700-1900 m)
Ciucurova (Jud.Tulcea) - se referă la colectările de la liziera pădurii
Comănești (Jud.Bacău) - se referă la colectările din apropierea orașului (leg.Alexandru Pintilioaie)
Esechioi (Jud.Constanța) - se referă la colectările de la liziera pădurii Esechioi
Geoagiu (Jud.Hunedoara) - se referă la colectările din stațiune (leg.Mircea Brătășeanu)
Gropșoarele (Jud.Prahova) -vârf din Munții Ciucaș (1850 m), se referă la colectările de pe platou (alt.1800 m)
Gura Dobrogei (Jud.Constanța) - se referă la colectările de la liziera pădurii
Hagieni (Jud.Constanța) - se referă la colectările de la liziera pădurii
Histria (Jud.Constanța) - se referă la colectările de pe stepa sărăturoasă , din apropierea ruinelor Cetății Histria
Ion Corvin (Jud.Constanța) - se referă la colectările din apropierea localității
Lipnița (Jud.Constanța) - se referă la colectările din apropierea localității
Mahmudia (Jud.Tulcea) - se referă la colectările din apropierea localității
Muntele Roșu (Jud.Prahova) - se referă la colectările din apropierea stațiunii (alt.1350 m) sau mai sus (1500 m)
Ostrov (Jud.Constanța) - se referă la colectările din apropierea localității
Periprava (Jud.Tulcea) - se referă la colectările din apropierea localității și din apropierea pădurii Letea
Plopu (Jud.Tulcea) - se referă la colectările de pe câmpurile de <i>Artemisia</i> , din apropierea localității
Poienile cu Narcise (Jud.Brașov) - se referă la colectările din interiorul rezervației (pădurea mlăștinoasă)
Polovragi (Jud.Gorj) - se referă la colectările din apropierea localității și de la ocolul silvic
Pustnicu (Jud.Ilfov) - se referă la colectările din pădurea cu același nume, de lângă Brănești (Ilfov)
Sarinasuf (Jud.Tulcea) - se referă la colectările de pe câmpurile de <i>Artemisia</i> din apropierea localității
Tismana (Jud.Gorj) - se referă la colectările din apropierea mănăstirii și de la ocolul silvic
Vlădeni (Jud.Brașov) - se referă la colectările de la liziera pădurii (leg.Nicolae Delvig)

Rezulate si discuții

Pe baza materialului au fost semnalate trei specii de Macrolepidoptere noi pentru fauna României, care deja au fost publicate: *Cilix asiatica* O. Bang-Haas, 1907, *Cucullia argentina* (Fabricius, 1787) și *Tarachidia candefacta* (Hübner, [1831]) (SZÉKELY & DINCĂ, 2008, 2009; SZÉKELY, DINCĂ & JUHÁSZ, 2011). Este reconfirmată pe bază de

numeroase exemplare colectate , prezența în fauna României a speciilor *Simyra dentinosa* Freyer, 1839 și *Eupithecia cretacea fenestrata* Milliére, 1874. Sunt confirmate prezența generațiilor secundare la speciile *Parocneria terebinthi* (Freyer, 1838), *Chariaspilates formosaria* (Eversmann, 1837) și *Eupithecia extensaria* (Freyer, 1844), (ultimele două fiind noutăți în literatura de specialitate). De asemenea sunt prezentate numeroase descoperiri de populații a unor specii considerate în trecut ca foarte rare în fauna țării, multe fiind noi pentru diferite regiuni geografice din România. Prezentarea fiecărei specii mai importante cuprinde proveniența materialului, tipul de habitat, răspândirea generală și răspândirea în România, pe baza datelor cunoscute până în prezent. Prezența speciilor și subspeciilor notate cu * este discutabilă. Sunt cuprinse în total 99 specii, după cum urmează:

Abrevieri : ♂=mascul, ♀=femelă, ex.=exemplare, alt.=altitudine, leg.=autorul colectării, det.=determinat de

Lasiocampidae

***Malcosoma castrensis* (Linnaeus, 1758)**

Material: Popu, Sarinasuf, Histria, Babadag (peste 10 exemplare între 7-21.VI).

Specie transpaleartică, răspândită din Europa până în regiunea Amur. Cu toate că exista o semnalare foarte veche din sudul Transilvaniei, din anii 1850 și una de la Tulcea (MANN, 1866), *M. castrensis* a fost regăsită în România abia în 1993 în sudul Dobrogei (SZÉKELY, 1994; RÁKOSY & SZÉKELY, 1996; DINCĂ, 2006). Până în prezent era cunoscută numai din sudul extrem al Dobrogei. Populațiile din Dobrogea aparțin subspeciei *shardaghi* Daniel, Forster & Osthelder, 1951, caracteristică Peninsulei Balcanice. Este resemnalată după 145 de ani din nordul Dobrogei.

Lasiocampa eversmanni* (Eversmann, 1843)

Material: Histria, peste 30 exemplare colectate, între 23-30 august în fiecare an (2007-2009).

Specie răspândită din vestul Mării Negre (estul Bulgariei și României), Asia Mică, Irak, Iran, Afganistan, Kazahstan, sudul Uralului, până în Asia Centrală. În România era semnalată numai din Delta Dunării, ca o specie caracteristică nisipurilor litorale.

Notă*: După unii autori ca V. Zolotuhin (după datele comunicate lui V. Dincă) exemplarele din vestul Mării Negre, inclusiv cele din Delta Dunării nu sunt decât o formă de *Lasiocampa trifolii* ([Denis&Schiffmüller], 1775). Dacă în Delta Dunării toate exemplarele de *Lasiocampa* au habitus de *eversmanni*, la Histria zboară împreună cu *L. trifolii* care este specia dominantă. Aici *trifolii* apare într-o mare diversitate de forme de culoare, de la roșcat deschis până la exemplare foarte închise de culoare ca ciocolata. Cele pe care le-am încadrat ca *eversmanni* sunt stabile ca culoare și desen. Poate reprezenta Dobrogea o regiune în care coabitează ambele specii? Diferențele în armătura genitală fiind nesemnificative între cele două specii, singura modalitate de identificare sigură rămân creșterile de larve, deoarece larvele sunt diferite la colorit. Din păcate primele încercări de creșteri de larve din 2010 au fost un eșec. Probabil presupusa „*L. eversmanni*” de la Histria trăiește pe o plantă de sărătură încă necunoscută pentru noi.

***Eriogaster catax* (Linnaeus, 1758)**

Material: Esehioi, 2.X.2008 (2♂♂).

Este răspândită din Europa până în Munții Urali și Orientul Mijlociu. În România este cunoscută mai ales din Transilvania și Moldova. Din Dobrogea a fost semnalată numai de la Canarua Fetii în stadiu larvar (RÁKOSY & SZÉKELY, 1996). Specia este ocrotită în România conform Anexei 2, Directiva Habitate.

Lemoniidae

***Lemonia balcanica* (Herrich-Schaffer, 1847)**

Material: Histria, 27.IX.2009. (2♂♂), Babadag 3.X.2010 (10 ex), Cheile Dobrogei. 4.X.2010 (1♂)

Specie caracteristică Peninsulei Balcanice, răspândită prin Asia Mică până în Orientul Mijlociu, Iran și Afganistan. În România este răspândită în sudul Banatului și Dobrogea. Este o specie foarte comună în sudul Dobrogei, unde a fost semnalată din numeroase localități noi ca Băneasa, Ostrov, Esehioi, Lipnița, Ion Corvin și lângă mănăstirea Dervent. Este interesant că specia e mult mai abundentă în nordul arealului decât în sud (sudul Bulgariei sau în Grecia).

Zboară și în nopțile reci când alte specii nu prea apar la lumină. După observațiile din Dobrogea, e mult mai numeroasă pe terenuri degradate cu bălării și gunoaie, decât în zonele mai puțin atinse de activitatea umană.

Sphingidae

***Hyles hippophaes hippophaes* (Esper, 1793)**

Material: Babadag, Histria, Plopu, Sarinasuf, Mahmudia, Murighiol (peste 30 exemplare).

Este răspândită în Nordul Spaniei, sudul Franței, Elveția, sudul și în nordul Italiei și Slovenia (în vestul Europei). Apoi, ca o populație separată în estul Europei, în România, Bulgaria, Moldova, sudul Ucrainei, nordul Greciei, insulele din Marea Egee și vestul Turciei. Specia descrisă de către Esper în 1793 de pe teritoriul României (TL: Valachia, Râul Milcov de lângă Focșani) (FLETCHER & NYE, 1982) a fost considerată mult timp cu prezență incertă în România (POPESCU-GORJ, 1987). După ce a fost semnalată din Delta Dunării de L. Székely și I. Szabó în 1995, s-a răspândit rapid în toată Dobrogea și nordul Bulgariei (BESHKOV, 1998). Recent a fost semnalată și din nordul Munteniei, din Buzău (UNGUREANU, 2010). Subspecia *Hyles hippophaes caucasica* (Denso, 1913) considerată ca prezentă în România (RÁKOSY, GOIA & KOVÁCS, 2003), a fost recent sinonimizată cu subspecia *Hyles hippophaes bienerti* (Staudinger, 1874), care este răspândită la est de platoul Anatolian. Prin urmare, toate populațiile care apar la vest de Marea Neagră aparțin la *Hyles hippophaes hippophaes* (PITTAWAY, 2010).

***Proserpinus proserpina* (Pallas, 1772)**

Material: Histria, 23.VI.2009 (1♂).

Specie localizată în România. Este protejată conform Anexei 3A (Directiva Habitare).

***Dolbina elegans* O. Bang-Haas, 1912**

Material: Brănești, Cernica, Cozieni, Pasărea, Pustnicu, Jilava, 7-23. V. și 24. VII.-7. VIII., în două generații. Uneori rară (2-3 exemplare pe seară), alteori comună sau foarte comună. Este distribuită în sud-vestul Ucrainei, Republica Moldova, vestul Peninsulei Balcanice, estul și sudul Turciei, Siria, Iordania, nordul Irakului și nordul Iranului. În România este destul de larg răspândită în pădurile de câmpie din sudul țării (Muntenia și Oltenia), recent fiind semnalată și din estul Moldovei de lângă Iași (leg. C. Corduneanu). Este uneori abundentă în pădurile de câmpie umede și compacte, de obicei în locurile unde apar și foarte mulți țânțari. Nu este o specie foarte activă, adulții zboară doar o scurtă perioadă de timp, aproximativ o oră după lăsarea întinericului. Primele exemplare din România au fost

colectate în 1968, de la gara (halta CFR) Cozieni de lângă Brănești (POPESCU-GORJ,1971). Pe baza acestor exemplare a fost descrisă subspecia *Dolbina elegans steffensi* Popescu-Gorj, 1971, considerată mult timp, că populațiile din Balcani fac parte din această subspecie. Neexistând diferențe în armătura genitală și în morfologia exemplarelor europene, față de cele din Asia Mică și Orientul Mijlociu, recent a fost invalidată această subspecie (PITTAWAY, 2010).

Notodontidae

***Thaumetopoea pityocampa* (Denis & Schiffermüller, 1775).**

Material : Tismana, 12.VII.2006 (1♂).

Primul exemplar din România provenea de la Jimbolia (jud.Timiș) , colectat în anul 1926, care se află în colecțiile muzeului din Budapesta (SZÉKELY, 1999). Pe baza semnalărilor vechi, specia a fost inclusă greșit în fauna României ca *Thaumetopoea pinivora* (Treitschke, 1834). Recent *Th.pityocampa* a fost semnalată și din Dobrogea (RÁKOSY, GOIA & KOVÁCS, 2003). Specia este larg răspândită în partea sudică a Europei, Orientul Apropiat și Africa de Nord. În Europa este cunoscută din Anglia (ocazional), Spania, Franța, sud-vestul Germaniei, Austria, sudul Alpilor, Italia, Sicilia, Corsica și Peninsula Balcanică. Perioada de zbor, mai-august. Planta gazdă *Pinus*, în special în plantațiile de pin. Specie nouă pentru fauna Olteniei.

Lymantriidae

***Parocneria terebinthi* (Freyer,1838)**

Material : Babadag, 30-31.V.2010 (2♂♂, 1♀- generația I) și 13.VIII.2010 (23 ♂♂, 4♀♀- generația a II-a).

Specie răspândită în sud-estul Europei (Peninsula Balcanică), regiunile Caucaziene, Asia Mică și Orientul Mijlociu. Cu toate că existau numeroase semnalari vechi din sudul Banatului, în lista macrolepidopterele României din 1987, apărea încă ca specie nesigură în România (POPESCU-GORJ,1987). În 1993 este publicată ca sigură în România, după ce numeroase exemplare au fost colectate la Cazanele Dunării în sudul Banatului (RÁKOSY,1993), mai recent fiind găsită și în nordul Dobrogei în Munții Măcinului (RÁKOSY, GOIA & KOVÁCS, 2003). Rákosy indică prezența unei singure generații în România, dar și datele din literatura actuală prezintă o singură generație pe tot cuprinsul arealului european (LERAUT,2008). După Leraut specia are generație secundară doar în Asia Mică. Colectarea a numeroase exemplare în Pădurea Babadag aparținând generației secundare confirmă prezența speciei în Europa în două generații. După relatările lui S. Beshkov, are doua generații și în Bulgaria. Exemplarele din a doua generație diferă semnificativ de prima în primul rând prin talie, anvergura aripilor fiind de 29-35 mm la prima generație și de 20-24 mm la a doua. În Pădurea Babadag fluturii fiind colectați în biotopuri bogate în *Cotynus coggygria*, se poate presupune că aceasta este planta gazdă în condițiile României.

***Lymantria monacha* (Linnaeus, 1758)**

Material : Băneasa, Jud.Constanța, 23.VI.2010 (1♂, leg. A.Vintilă)

Fiind o specie caracteristică zonelor montane, este foarte surprinzătoare apariția din sudul Dobrogei. Specie nouă pentru fauna Dobrogei.

***Euproctis similis* (Fuessly, 1775) și *Laelia coenosa* (Hübner, 1808)**

Nu sunt rarități . Sunt specii frecvente în Dobrogea, mai ales la Histria, unde în 2009 am putut observa gradații uriașe, la *L.coenosa* între 20-22 .VII, cu peste 5000 exemplare la

lumină pe timpul nopții, iar la *E.similis*, între 26-29.VIII cu probabil peste 10.000 exemplare într-o singură noapte.

Drepanidae

***Cilix asiatica* O. Bang-Haas, 1907**

Material : Hagieni, Canaraua Fetii (relativ comun); Cheile Dobrogei, 16.VIII.2010 (1 ex); Dealul Istrița , Jud.Buzău (V. Dincă, pers.com.); Izvorul Dulce (comuna Beceni), Jud.Buzău (UNGUREANU, 2010).

Specie recent semnalată din România (SZÉKELY & DINCĂ, 2008). Arealul lui se întinde din Peninsula Balcanică până în Crimeea, Asia Mică, Armenia, Azerbaidjan, Afganistan și vestul Pakistanului. Este o specie caracteristica silvostepii, în România este semnalată numai din sud-estul țării (Dobrogea și Muntenia).

Papilionidae

Parnassius apollo transsylvanicus* Schweitzer,1912

Material : Cheile Bicazului,Valea Cupaș, 2.VIII.1996 (ultimul exemplar observat !)

Era probabil ultima subspecie de *P.apollo* care a trăit în România până la sfârșitul secolului al XX-lea. Căutările intense pe teritoriul unde mai existau populații în anii 1960 - 1996, nu au avut nici un rezultat în ultimii 10 ani. Cu mare probabilitate *P.apollo* nu mai există în Carpații din România. Anul 1998 a fost ultimul în care a mai fost văzută specia în natură, după relatările unor persoane credibile. Declinul și foarte posibilă extincție a fost cauzată de o multitudine de factori naturali și antropici, dintre care cea mai plauzibilă pare împădurirea naturală a habitatelor. Aceasta a dus la micșorarea drastică a bazei trofice a larvelor, practic cantitatea de *Sedum telephium* (planta gazdă la *Parnassius apollo transsylvanicus*) existentă azi în aceste habitate nu mai poate menține o populație.

Nymphalidae (Satyrinae)

***Kirinia roxelana* (Cramer,1777)**

Material : Babadag, 14.VIII. 2010 (1♀).

Specie răspândită din sud-estul Europei până în Orientul Mijlociu și Iran. În România era cunoscută mai ales din sudul Banatului, populațiile din Dobrogea fiind descoperite destul de recent (RÁKOSY & WIESER, 2000; DINCĂ,2005).

***Erebia melas* (?) *carpathicola* Popescu-Gorj & Alexinschi,1959 ***

Material : Muntele Roșu, alt.1500 m, 7-10.VIII.2010 (6♂♂,1♀).

Subspecie endemică Carpaților Orientali . Era cunoscută din Munții Ciucaș (Muntele Tesla) mai ales pe baza unor semnalări destul de vechi, mulți autori considerând că populațiile din Ciucaș aparțin subspeciei *carpathicola*. Exemplarele colectate recent pe Muntele Roșu par mai apropiate de ssp *.runcensis* König,1965, însă seria mică de exemplare colectate până în prezent permit doar lansarea unor ipoteze privind o eventuală subspecie distinctă.

Lycaenidae

***Leptotes pirithous* (Linnaeus, 1767)**

Material : peste 500 de exemplare observate în sudul Dobrogei,în special în zona Canaraua Fetii (colectate aproximativ 40♂♂ și 20♀♀). În nordul Dobrogei mai rară (Periprava, Histria, Babadag).Este abundentă toamna, mai ales în luna octombrie. Probabil uneori rezistă iernilor din Dobrogea, specia a fost foarte abundentă în anul 2007, după ce iarna dintre anii 2006-2007 a fost foarte blândă, practic fără îngheț la sol. Este un element migrator,rezident doar in sudul Europei.

***Lampides boeticus* (Linnaeus, 1767)**

Material : Comănești, Jud.Bacău,23.IX.2010 (1♂, leg.A.Pintilioaie).

Apare mult mai rar în România decât *Leptotes pirithous*. Este de asemenea un element tropical-subtropical migrator, răspândit în sudul Europei, Africa, sudul Asiei și Australia. Semnalări recente există și din Dobrogea, de la Smârdan și Nifon, județul Tulcea (DINCĂ, CUVELIER, SZÉKELY & VILA, 2009).

Geometridae

***Digrammia rippertaria* (Duponchel, 1830)**

Material : Periprava, 22.VII.2001 (1♂).

Răspândită în sudul Europei (Spania, Franța, Italia) și mai la est în România, sudul Rusiei și sudul Siberiei până la lacul Baikal. Din România se cunoaște doar din Delta Dunării, de unde s-au semnalat până în prezent destul de puține exemplare. Este caracteristică pădurilor de luncă, larvele dezvoltându-se pe salcie.

***Godonella aestimaria sareptanaria* Staudinger, 1871**

Material: Babadag, Beștepe, Ciucurova, Plopu, Sarinasuf, Histria, Periprava (relativ comun).

Este răspândită din vestul Mării Negre până în Caucaz, Asia Centrală, Iran și Afganistan. În România este specifică regiunilor de stepă, fiind prezentă în partea sud-estică a țării (sudul Moldovei, Muntenia și Dobrogea).

***Narraga tessularia* (Metzner, 1845)**

Material: Plopu, Sarinasuf (foarte comun, peste 200 exemplare pe noapte); Histria (comun, 20-40 exemplare pe noapte). Zboară în 2 generații din mai până în septembrie, fiind foarte comună în august. Este răspândită din Europa Centrală (Austria, Slovacia, Ungaria, România) până în Ucraina și Rusia. În România se mai cunosc populații din Crișana, Câmpia Banatului și sudul Transilvaniei. Este o specie caracteristică terenurilor sărăturoase, în special câmpurilor cu *Artemisia*. În România populațiile aparțin subspeciei *kasyi* Moucha & Povolny, 1959 (RÁKOSY & SCHNEIDER, 1984; NEUMANN, 1998).

***Itame brunneata* (Thunberg, 1789)**

Material: Poiana Narciselor, 16.VII.2010 (1♂).

Specie cunoscută mai ales din nordul României, semnalarea din Județul Brașov constituind astfel limita sudică în România.

***Neognopharmia stevenaria* (Boisduval, 1840)**

Material: Pustnicu, 6.VIII.2009 (1♂).

Specie cunoscută numai din sudul și estul României (zonele extracarpatic), din Banat (Orșova, Băile Herculane), Moldova (Iași, Tecuci, Hanul Conachi), Muntenia (Amara, Slobozia) și mai nou din Oltenia (SZÉKELY, 2010). Comună în Dobrogea și în Delta Dunării.

***Dasycorsa modesta* (Staudinger, 1879)**

Material: Canaraua Fetii, 1.V.2008 (1♂, 1♀).

Este răspândită din Peninsula Balcanică până în regiunile Caucaziene, Asia Mică, Iordania, Peninsula Sinai, Irak, Iran și Peninsula Arabică. În România este prezentă doar în Dobrogea în zone de silvostepă. Biologia speciei nu este cunoscută.

***Erannis declinans* (Staudinger, 1879)**

Material: Canaraua Fetii, 15-30.XI.2004 (6♂♂, leg. Gh. Bițu).

Este răspândită în Balcani, Asia Mică, Liban, Siria, Israel, Peninsula Arabică, Caucaz, sudul Rusiei (Daghestan) până la lacul Baikal. În România este semnalată numai din Canaraua Fetii, specia atingând limita nordică în Europa în sud-vestul Dobrogei. Este caracteristică silvostepei.

***Asovia maeoticaria* (Alphéraky, 1876)**

Material: Hagieni, Esechioi, Canaraua Fetii (relativ comun).

Arealul speciei cuprinde Peninsula Balcanică, Asia Mică, Caucazul, Siria, Israel, Egipt, Iran și Peninsula Arabică. În România numai sudul Dobrogei și sudul Olteniei (RÁKOSY & SZÉKELY, 1996; RÁKOSY, GOIA & KOVÁCS, 2003). Este caracteristică silvostepei.

***Paraboarmia viertlii* (Bohatsch, 1883)**

Material: Cheile Dobrogei, 16.VIII.2010 (1♂).

În România era cunoscută numai din Banat, Crișana și Delta Dunării. Specie nouă pentru fauna Dobrogei.

***Peribatodes umbraria* (Hübner, 1809)**

Material: Esechioi, 2.X.2008 (1♀).

Specie răspândită în sudul Europei, Peninsula Balcanică, sudul Ucrainei, Asia Mică, Israel, Egipt, Africa de Nord, Peninsula Arabică și Iran. În România era cunoscută numai din Banat și Crișana. Specie nouă pentru fauna Dobrogei.

***Selidosema plumaria* ([Denis & Schiffmüller], 1775)**

Material: Cheile Dobrogei, 16.VIII.2010 (2♂♂).

În România era cunoscută numai din Banat, Transilvania și sudul Moldovei. Specie nouă pentru fauna Dobrogei.

***Charissa (Kerntrognophos) onustaria* (Hübner, 1809)**

Material: Histria, 26.VIII.2008 (1♂).

Specie răspândită în sudul Europei, Balcani, Asia Mică, Caucaz, Iordania, Egipt și Peninsula Arabică, în România fiind până în prezent semnalată numai din Munții Măcin (RÁKOSY & WIESER, 2000). Este caracteristică stepelor și zonelor calcaroase, prezența speciei la Histria pare legată de existența blocurilor de calcar din ruinele cetății.

***Chariaspilates formosaria* (Eversmann, 1837)**

Material: Murighiol, 23.VIII.2007 (3♂♂), Sarinasuf, 14.VIII.2010 (1♂).

Specie transpaleartică, răspândită din Europa Centrală în Ucraina, Munții Urali, Asia Centrală, sudul Siberiei, Primorie, Insulele Kurile, Mongolia, China și Japonia. Tipuri de habitat : mlaștini și terenuri inundabile.

Notă* : Contrar datelor din literatură, care indică o singură generație la această specie în lunile VI-VII, în zona Deltei Dunării și în Dobrogea există două generații. Prima din iunie până la mijlocul lui iulie și a doua la sfârșitul lui august - mijlocul lui septembrie. Cele 2 generații diferă mult în talia fluturilor, 35-40 mm la prima generație și 22-26 mm la a doua (SZÉKELY, 2006 ; SZÉKELY, DINCĂ & JUHÁSZ, 2011).

***Megaspilates mundataria* (Stoll, 1782)**

Material: Histria, 22.VI.2009 (2♂♂, leg. L. Székely) și 20.VII.2009 (2♂♂, leg. R. Görbe) .

Specie transpaleartică răspândită în Dobrogea, Crimeea, sudul Rusiei, Kazahstan, Kirghizstan, Asia Centrală, sudul Siberiei, nordul Chinei, Mongolia, Extremul Orient (Ussuri), Coreea și Japonia. Habitat: stepe pe soluri sărăturoase.

Specia a fost prima dată semnalată din România în 1995, pe baza a două femele colectate la Periteașca, pe malul estic al lacului Razelm, în Județul Tulcea (RUȘTI & STĂNESCU, 1995). La Histria a mai fost colectată și de M. Skolka (RÁKOSY, GOIA & KOVÁCS, 2003). Noi am colectat fluturi atât în iunie cât și în iulie. În România se pare că zboară în lunile VI-VIII, într-o singură generație. La Histria este cunoscută cea mai vestică populație din Europa (SZÉKELY, DINCĂ & JUHÁSZ, 2011).

***Semiaspilates ochrearia* (Rossi, 1794)**

Material: Geoagiu, 10-11.VII.1971 (2 ♀♀) leg. M. Brătășeanu (SZÉKELY & CERNEA, 2007).

Distribuită în sudul Europei, Balcani, Crimeea, Caucaz, Asia Mică și Iran, în România fiind semnalată din Dobrogea și Satu Mare (RÁKOSY, GOIA & KOVÁCS, 2003). Specie caracteristică stepei, este destul de comună în Delta Dunării și Dobrogea. Materialul de la Geoagiu constituie prima semnalare din Transilvania.

***Dyscia innocentaria* (Christoph, 1885)**

Material: Histria, Plopu, Sarinasuf (foarte comun); Mahmudia (rar).

Este răspândită în sudul Europei (Italia, Corsica, Peninsula Balcanică, Grecia, Turcia europeană), Ucraina (Crimeea), Rusia (Volga de Jos, Ciscaucazia, Astrahan, regiunea Rostov, Calmăchia, Daghestan), Georgia, Armenia, Azerbaidjan, Kazahstan (Kulsary Or), Turkmenistan, Uzbekistan. Asia Mică, Israel, Iordania, Irak (Arbil), Iran, Afganistan și în China (Aksu) (PUGAEV & ZOLOTUHIN, 2006). Habitat: stepe și silvostepe.

În Dobrogea era cunoscută de mult timp, dar greșit atribuită la *Dyscia fagaria* (Thunberg, 1794) (POPESCU-GORJ, 1987). A fost corect semnalată prima oară în Dobrogea în 1991 sub numele de *Dyscia sicanaria osmanica* Zeller, 1852 (RÁKOSY & GOIA, 1991). Este frecventă în Dobrogea în toate zonele de stepă.

***Orthostixis cribraria* (Hübner, [1799])**

Material: Babadag, Canaraua Fetei, Esehioi (destul de comun, uneori zboară și ziua).

Răspândită în sudul Europei, Peninsula Balcanică, Caucaz, Asia Mică și Iran, în România este prezentă doar în părțile sudice, Dobrogea, Muntenia, Banat și sud-vestul Transilvaniei. Este o specie caracteristică silvostepii.

***Microloxia herbaria* (Hübner, [1813])**

Material: Plopu, Sarinasuf (foarte comun, 30-50 exemplare pe noapte); Histria (comun, 10-20 exemplare pe noapte); Periprava (rar, 5-10 exemplare pe noapte). Specie răspândită în sudul Europei, Peninsula Balcanică, Asia Mică, Orientul Mijlociu, Iran, Afganistan, regiunile Caucaziene, Kazahstan și Mongolia. În România este caracteristică stepelor, fiind semnalată numai din Dobrogea. Era considerată o specie rară (POPESCU-GORJ 1964; RÁKOSY & SZÉKELY, 1996). Este pentru prima oară semnalată din Delta Dunării.

***Comibaena bajularia* ([Denis & Schiffermüller], 1775)**

Material: Babadag, 31.V.2010, (3 ♂♂, 1 ♀).

Specie nouă pentru fauna Dobrogei.

***Catarhoe putridaria bulgariata* Milliére, 1868**

Material: Cheile Dobrogei, 29-30.V.2010 (12.ex.)

În România era cunoscută numai din sudul Dobrogei, de la Hagieni, Techirghiol și Canaraua Fetii (RÁKOSY & SZÉKELY,1996). Este pentru prima oară semnalată din nordul Dobrogei.

***Baptia tibiale* (Esper,1791)**

Material: Cheile Tișiței , 26-27.VI.2003 (2♂♂, colecția ziua).

Specie rară, cu foarte puține semnalări în România.

***Euphyia frustata* (Treitschke,1828)**

Material: Cheile Dobrogei , 29-30.V.2010 (foarte comun).

Specie localizată,caracteristică defileelor calcaroase și grohotișurilor.

***Coenocalpe lapidata* (Hübner, 1809)**

Material: Cheile Vărghișului, Marele Grohotiș, 17.IX.2010 (1♂).

Specie foarte rară în România, emnalată până în prezent doar în câteva exemplare. Era considerată încă cu prezență incertă în lista macrolepidopterelor din 1987 (POPESCU-GORJ,1987). Singura semnalare mai recentă era din Cheile Bicazului (PEREGOVITS,1995). O alta semnalare recentă este și din Munții Trascăului din Cheile Galdiței la 18.IX.2009 (T.Cs.Vizauer,pers.comm.). După S. Kovács raritatea speciei se explică și prin faptul că în această perioadă (septembrie) entomologii nu prea colectează în zone montane.

***Rhodometra sacrarua* (Zeller, 1847)**

Material: Canaraua Fetii, 1.X.2007 (1♂).

Specie cosmopolită,caracteristică zonelor subtropicale și tropicale. În România apare doar in exemplare migrate, mai ales în sudul țării.

***Rhodostrophia discopunctata* Amsel, 1935**

Material: Histria, 22.VI.2009 (1 ♀).

Rhodostrophia discopunctata a fost separată de *Rhodostrophia tabidaria* (Zeller, 1847) în 2004. *Rh.tabidaria* este o specie asiatică, care atinge în Europa doar cele mai estice insule grecești.Toate semnalările din Balcani , inclusiv cele din România, din Dobrogea, Oltenia și Banat (RÁKOSY et al. 2003.) aparțin speciei *Rh. discopunctata* (HAUSMANN, 2004). Semnalarea de la Histria reprezintă limita nordică a speciei în Europa (SZÉKELY, DINCĂ & JUHÁSZ, 2011).

***Eupithecia gratiosata* Herrich-Schäffer, 1861**

Material: Vlădeni, 7.VI.1974,1 ♀ (leg.N.Delvig); Bisoca,15-20.VI.2010, 6.ex. (leg.M. Wedelin).

Specie răspândită în estul Europei, Asia Mică, Ucraina, Caucaz, Iran și Asia Centrală. În România era semnalată doar din Transilvania (Cheile Turzii) și din Moldova (semnalări vechi de un secol).Tipuri de habitat:regiuni calcaroase, fânețe și pajiști de stepă. Datele constituie o a doua localitate pentru Transilvania și prima semnalare din Muntenia.

***Eupithecia cretaceata fenestrata* Milliére,1874**

Material: Muntele Roșu ,7.VI - 15.VII. 2007 - 2008, comun, peste 30 exemplare colectate și Dealul Istrița, jud. Buzău (V. Dincă pers.comm.). Este răspândită în Peninsula Balcanică (regiunile montane și deluroase). Din România se cunoșteau doar semnalări vechi de peste 50 de ani, de la Sinaia și Fedelesti, județul Olt (POPESCU-GORJ,1964).

Este caracteristică fânețelor montan-deluroase și regiunilor calcaroase. Este reconfirmată în fauna României, după ce datele vechi erau considerate deficiente.

***Eupithecia variostrigata* Alphéraky, 1878**

Material: Popu, Sarinasuf, 25-28.VIII.2008 (5 ex.)

Este răspândită în sudul Europei, Asia Mică, Crimeea, Caucaz și vestul Asiei, în România numai în Delta Dunării și Dobrogea. Specie caracteristică stepelor cu *Artemisia*.

***Eupithecia biornata* Christoph, 1867**

Material: Histria, (comun, 20-30 exemplare pe noapte); Popu, Sarinasuf (rar).

Specie răspândită în estul Peninsulei Balcanice, sudul Ucrainei, Crimeea, Caucaz, Kazahstan, Asia Centrală, Mongolia și vestul Siberiei. Din România se cunoaște doar din Dobrogea și Delta Dunării, fiind până în prezent considerată o specie rară.

***Eupithecia extensaria* (Freyer, 1844)**

Material: Histria, 22.VI.2009 și 25-28.IX.2009 (4 ex., în 2 generații).

Specie transpaleartică, răspândită din sudul Angliei până în estul Rusiei. Este caracteristică mlaștinilor de sărătură, larvele dezvoltându-se pe *Seriphidium maritimum*. Specie puțin cunoscută în România, cu semnalări sigure numai de pe teritoriul Dobrogei (RÁKOSY, GOIA & KOVÁCS, 2003). Este pentru prima oară semnalată existența a două generații în literatura de specialitate (SZÉKELY, DINCA & JUHÁSZ, 2011).

Erebidae

***Eublemma pannonica* (Freyer, 1840)**

Material: Periprava, 7-8.IX.2006 (3 ex.).

Specie răspândită în sud-estul Europei, Asia Mică, sudul Rusiei, Iran, Irak, Afganistan și Peninsula Arabică. În România este cunoscută numai din sudul Banatului (Turnu Severin), sudul Moldovei (Tecuci) și din Delta Dunării (RÁKOSY, 1996). Specie xerotermofilă caracteristică zonelor de stepă.

***Calyptra thalictri* (Borkhausen, 1790)**

Material: Cheile Vârghișului, 17.IX.2010 (1 ♀).

Specie transpaleartică, răspândită din Europa până în Japonia. În România a fost semnalată numai din regiunile extracarpate, Banat, Muntenia și Dobrogea (RÁKOSY, 1996). Exemplarul din Cheile Vârghișului este prima semnalare publicată din Transilvania. După T. Háczy (Ungaria) *C. thalictri* a fost colectată și la Rimetea (Piatra Secuiului)! O altă semnalare mai apropiată de Transilvania este de la Foieni, lângă Carei (Satu Mare) din 28.VIII.2004 (T. Cs. Vizauer, pers. comm.).

***Drasteria caucasica* (Kolenati, 1846)**

Material: Histria, 19.VI.2009 (2♂♂), 20.VII.2009 (1♀).

Este răspândită în estul Peninsulei Balcanice, sudul Ucrainei, Crimeea, Caucaz, Kazahstan, Asia Centrală, nordul Chinei și vestul Siberiei. Specifică regiunilor de stepă, în România apare numai în sud-est, în Delta Dunării, Dobrogea, sudul Moldovei și nordul Munteniei (Buzău) (UNGUREANU, 2010). În Delta Dunării local poate fi foarte comună.

***Clytie syriaca* (Bugnion, 1837)**

Material: Periprava, 23.VIII.2007 (1♂).

Este răspândită în sudul Europei (Italia, Peninsula Balcanică), Asia Mică, sudul Rusiei și nord-vestul Chinei. În România a fost colectat numai din Dobrogea și Delta Dunării, în exemplare puține. Este caracteristică regiunilor stepice.

Noctuidae

***Chrysodeixis chalcites* (Esper, [1789])**

Material: Babadag, Histria, Plopu, Sarinasuf (peste 20 exemplare colectate în perioada VIII-X).

Element paleotropical, răspândit în sudul regiunii palearctice, regiunea orientală și etiopiană. În Europa este rezident numai în partea sudică, unde poate produce pagube culturilor de legume. În România a devenit destul de frecventă în sudul țării, în special în Dobrogea, mai ales în perioada de toamnă.

***Plusidia cheiranthi* (Tauscher, 1809)**

Material: Bisoca, 15-27.VI.2010 (2 ex., leg. M. Wedelin).

Specie foarte rară în România, decenii la rând fiind considerată ca dispărută din fauna țării pe baza semnalărilor foarte vechi, datând dinaintea de 1930, de la Timișoara și București (RÁKOSY, 1996). După 1996 au fost descoperite populații atât în Subcarpații Buzăului cât și în Câmpia Transilvaniei. După datele de la Bisoca se pare că în zona subcarpatică există mai multe populații.

***Cornutiplusia circumflexa* (Linnaeus, 1767)**

Material: Histria, 30.VIII.2009 (1♂).

Element paleotropical răspândit în sudul Europei, Orientul Mijlociu, Asia Centrală, până în Nepal și India. În România apare doar ca exemplare migrate din sud. Foarte rară, nu a mai fost semnalată din țară de peste 30 de ani (RÁKOSY, 1996).

***Acontia titania* (Esper, 1798)**

Material: Canaraua Fetii, 18-24.V.2007 (9 ex.), Babadag, 19.VII.2009 (2♂♂).

Este răspândită în Peninsula Balcanică, Asia Mică, sudul Rusiei, Iran, Irak și Peninsula Arabică. În România este semnalată numai din Dobrogea, fiind caracteristică stepei și silvostepii.

***Acontia melanura* (Tauscher, 1809)**

Material: Canaraua Fetii, 18-24.V.2007 (16 ex.).

Specie răspândită din estul Balcanilor (estul Bulgariei și Dobrogea) până în Ucraina, sudul Rusiei, Asia Centrală și sud-vestul Siberiei. În România apare numai în Dobrogea, fluturii zburând atât ziua cât și noaptea.

***Tarachidia (Acontia) candefacta* (Hübner, [1831])**

Material: 6♂♂, Histria, 23.VIII.2008, 20.VII.2009, 15.VIII.2010; Babadag 19.VII.2009.

Specie de origine nearctică, descrisă din Pennsylvania (S.U.A.). În America de Nord este răspândită din sudul Canadei până în Mexic. Este mai frecventă în partea sudică al arealului. Se hrănește cu frunzele diverselor specii de *Ambrosia*, ierneză ca pupă și are de obicei 2 generații anuale din mai până în septembrie (COVELL, 1984). Fluturile se aseamănă puțin cu *Acontia lucida* (Hufnagel, 1766) din fauna europeană, dar fiind mult mai mică, de dimensiunea unei *Acontia (Emmelia) trabealis* (Scopoli, 1763) practic e greu de confundat cu *A. lucida*. Specia preferă habitatele deschise: fânețe, pajiști uscate, stepe, terenuri degradate etc. Diverse specii de *Ambrosia* au fost introduse în Europa, voit sau

accidental de aproape 100 de ani. Dintre ele *Ambrosia artemisiifolia* (Asteraceae) este cea mai răspândită, fiind prezentă în majoritatea țărilor europene. Este o buruiana periculoasă ce provoacă alergii, în special polenul florilor.

Ca măsură de protecție biologică în 1967-1968 s-a introdus în regiunile Krasnodar și Stavropol, din sudul Rusiei acest fluture cu material provenind din Canada. În Krasnodar s-au menținut mai multe populații stabile, dar care nu s-au răspândit spre alte regiuni aproape 30 de ani. (SCHUROV, 1998). În 2001 specia a fost găsită în regiunea Rostov pe Don, în vecinătatea satului Efraim - Stepanovka (POLTAVSKY & ARTOKHIN, 2006; POLTAVSKY, 2007; POLTAVSKY, SCHUROV & ARTOKHIN, 2008). De aici a continuat să se răspândească spre est și vest. Spre est este răspândită până în Republica Kabardino-Balkaria din Caucazul de Nord (POLTAVSKY, 2007). În 2004 este semnalată din sud-estul Ucrainei, din regiunile Lugansk și Donețk (KLUTSCHKO, BUDASHKIN & GERASIMOV, 2004). Cu ocazia "2-nd European Moth Nights" din 2005, numeroase exemplare sunt colectate la Zaporozhye în apropierea Mării Negre (LEHMANN, 2005). Era evident că specia se răspândește cu rezeziune spre vest pe stepele din nordul Mării Negre, fiind găsită la Cherson. Posibila apariție a lui *T.candefacta* în România și deplasarea continuă spre vest era deja anticipată în ultimii ani (HACKER, LEGRAIN & FIBIGER, 2008).

Actualmente în România s-a găsit numai în Dobrogea și lângă București la Manolache (un exemplar fotografiat de Cristian Mihai, în 11.V.2010). Deplasarea pe linia Dunării a fost demonstrată, fiind găsită pe malul sudic a Dunării, în Bulgaria, aproximativ la sud de orașul Calafat din România (după relatările lui Stoyan Beshkov). De asemenea specia se deplasează spre sud dealungul litoralului Mării Negre, fiind colectată și la Kaliakra (Balgarevo) de I. Juhász. Este posibil ca în decurs de câțiva ani această specie să se răspândească până în Europa Centrală, cel mai probabil pe linia Dunării. În România probabil se va răspândi numai în zonele extracarpătice (Dobrogea, Moldova, Muntenia și Oltenia). Este o specie „neobiota” nouă pentru fauna României, care se îmbogățește astfel cu încă o specie de origine Nord-Americană, pe lângă *Hyphantria cunea* (Drury, 1773).

***Aedia leucomelas* (Linnaeus, 1758)**

Material: Periprava, Histria, Sarinasuf, Plopu, Beștepe, Pustnicu (2-3 ex. pe noapte).

Specie răspândită în sudul Europei, Africa de Nord, Orientul Mijlociu, sudul Asiei, China și Japonia. În ultimii ani arealul speciei s-a lărgit spre nord, fiind semnalată recent și din Ungaria și Ucraina. În România a devenit mult mai frecventă, mai ales din august până în octombrie. În România apare doar în zonele extracarpătice (Muntenia, Moldova, Dobrogea).

***Symira dentinosa* Freyer, 1839**

Material: Sute de larve observate în Pădurea Babadag (30-31.V.2010), din care s-au colectat aproximativ 40. Larvele s-au înpupat în 3-4 zile (aproximativ 30), majoritatea fiind în ultimul stadiu de dezvoltare. În concluzie stadiul de fluture ar trebui să fie în lunile martie-aprilie.

Symira dentinosa este răspândită în partea de sud și de est a Europei, Peninsula Balcanică, Asia Mică, sud-estul Mării Caspice, Orientul Apropiat și Orientul Mijlociu. Este o specie monofagă, larvele se dezvoltă pe *Euphorbia*. Are o singură generație anuală, fluturii zburând foarte devreme, din ianuarie până în martie în sudul arealului și mai târziu (martie-aprilie) în nordul arealului. La altitudini mari, ca pe platoul Anatoliei există și semnalări de adulți din luna mai. Biologia speciei este destul de bine cunoscută. După datele din literatură pupele eclozează când temperatura mediului ajunge la 10 °C. Studiile

privind dușmanii naturali a larvelor indică patru specii de viespi (3 *Braconidae*, 1 *Ichneumonidae*) și două specii de muște parazitare (*Tachinidae*) (KARIMPOUR & al., 2005). A fost introdusă și în America de Nord pentru limitarea diferitelor specii de *Euphorbia*.

În România era până în prezent considerată specie cu semnul întrebării în fauna țării, fiind cunoscută doar o singură semnalare de la Techirghiol (VI.1929, după A. Caradja) (RÁKOSY, 1996). Această semnalare ar fi putut indica eventual stadiul larvar, dacă ținem cont că larvele găsite la Babadag la sfârșitul lui mai erau în ultima fază de dezvoltare. Prezența speciei în România era totuși foarte posibilă, dacă ținem cont că se găsește și în Ucraina (KLJUCHKO, 2006) și în Bulgaria. În Bulgaria se cunoaște și din zona litoralului, cele mai apropiate populații de Dobrogea fiind de la Varna (S.Beshkov, pers.comm.). Posibil specia nu a fost găsită până în prezent datorită faptului că nimeni nu colectează în Dobrogea chiar la începutul primăverii. În Dobrogea s-ar putea să mai avem populații și în alte zone bogate în *Euphorbia* ca la Hagieni sau la Esehioi.

***Symira nervosa* ([Denis&Schifferrmüller], 1775)**

Material: Cheile Dobrogei, 16.VIII.2010 (2♂♂).

Specie rară și localizată în România, cu cele mai multe semnalări din Dobrogea.

***Mycteroplus puniceago* (Boisduval, 1840)**

Material: Sarinasuf, Plopu, Histria (relativ comun între 23-29 august).

Este răspândită în sudul Europei, Peninsula Balcanică, Ucraina, Armenia, sudul Rusiei, Turkmenistan și nordul Iranului. În România apare numai în Dobrogea și Delta Dunării, în zone de stepă. Era considerată o specie rară în fauna României.

***Cucullia scopariae* Dorfmeister, 1853**

Material: Periprava, 7.IX.2006 (1♂); Sarinasuf, 24.VIII.2008 (1♂).

Specie transpaleartică răspândită din Europa Centrală până în Japonia. Foarte rară și localizată în România, caracteristică stepelor cu *Artemisia*.

***Cucullia asteris* ([Denis & Schifferrmüller], 1775)**

Material: Histria, 25.VIII.2008 (2♂♂).

Este răspândită în sudul Europei, regiunile Caucaziene, Asia Centrală și vestul Siberiei. În România este cunoscută numai din Banat și Dobrogea.

***Cucullia argentina* (Fabricius, 1787)**

Material: Sarinasuf, Plopu, 24-27.VIII.2008 (3♂♂), 14.VIII.2010 (1♀).

Specie recent semnalată ca nou pentru fauna României (SZÉKELY & DINCĂ, 2009). Arealul cuprinde estul Europei, Ucraina, sudul Rusiei (Urali), Asia Centrală, vestul Siberiei, Asia Mică, Israel și Iran. Prezența acestei specii în Slovacia fiind bazată exclusiv pe semnalări foarte vechi (FAJCIK & SLAMKA, 1998), actualmente stepele din Nordul Dobrogei reprezintă limita vestică sigură a acestei specii în Europa. Este caracteristică stepelor cu *Artemisia*.

***Cucullia biornata* Fischer v. Waldheim, 1840**

Material: Sarinasuf, Plopu (peste 10 exemplare colectate între 23-29 august).

Specie transpaleartică răspândită în estul Peninsulei Balcanice, Ucraina, sudul Rusiei, Mongolia și Siberia până la Novosibirsk. Din România erau semnalate în trecut doar 3

exemplare, de la Eforie Sud (POPESCU-GORJ, 1964), Maliuc (RÁKOSY, 1996) și Periprava (H. Neumann, pers. comm.). Specie caracteristică stepelor cu *Artemisia*.

***Eucarta amethystina* (Hübner, 1803)**

Material: Canaraua Fetii, 22.V.2007 (1♂).

Specie transpaleartică, răspândită din Europa Centrală până în Japonia. Rară și localizată în România cu semnalări din Banat, Transilvania și Moldova. Specie nouă pentru fauna Dobrogei.

***Dycicla oo* (Linnaeus, 1758)**

Material: Poienile cu Narcise, 6.VII.2005 (1♀).

În România este caracteristică regiunilor extracarpatice (Dobrogea, sudul Banatului). Este o apariție surprinzătoare pentru o zona cu clima rece de la poalele Munții Făgărașului.

***Mormo maura* (Linnaeus, 1758)**

Material: Canaraua Fetii, 5.X.2001, (1♀, leg. P. Hanäschleger).

Este răspândită în Europa, Africa de Nord, Orientul Mijlociu, regiunile Caucaziene și Asia Centrală. Rar și local în România. Specie nouă pentru fauna Dobrogei.

***Gortyna cervago* Eversmann, 1844**

Material: Sarinasuf, Plopu, Histria, 24-29.VIII.2008 și 2009 (5 ex.).

Element mediteranean – turanian, răspândit în estul Peninsulei Balcanice, Asia Mică, Ucraina, Armenia, Turkmenistan și sudul Rusiei. În România era semnalat doar din sudul Dobrogei.

***Episema tersa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)**

Material: Babadag, Canaraua Fetii, Histria (foarte comun, în septembrie-octombrie).

Element mediteranean - turanian, răspândit în sud - estul Europei, Peninsula Balcanică, Ucraina, vestul și centrul Asiei. În România este semnalată din Banat, Muntenia și Dobrogea.

***Episema lederi* Christoph, 1885**

Material: Histria, 23.X.2009 (2♂♂).

Element mediteranean - turanian, răspândit în Peninsula Balcanică, sudul Ucrainei și Rusiei, Turkmenistan, Iran și Afganistan. În România era semnalată doar din sudul Dobrogei (RÁKOSY, 1996). Specie caracteristică habitatelor de stepă.

***Cleoceris scoriacea* (Esper, [1789])**

Material: Canaraua Fetii, 24-28.IX.2004 și 2005 (6♂♂, 3♀♀); Histria, 24-27. IX.2009 (peste 50 exemplare pe noapte); Babadag, 3.X.2010 (peste 30 exemplare pe noapte).

C. scoriacea era cunoscută din România numai din sudul Banatului (Băile Herculane), Crișana (Ineu) și sudul Moldovei (Pădurea Gârboavele) (RÁKOSY, 1996). Descoperirea speciei în Dobrogea a constituit o surpriză, mai ales abundența mare de exemplare de la Histria. O examinare mai atentă a materialelor colectate la Histria a arătat că toate exemplarele sunt mai mici și tind să aibă culori mai deschise față de *C. scoriacea* tipică, semănând izbitor cu subspecia *subcanentis* Hacker, 1990, descrisă din provincia Erzurum (Turcia) (HACKER, 1990) și răspândită în Turcia, Armenia și sudul Rusiei (H. Hacker pers. comm.). Cum Dobrogea în ansamblul său nu conține nici o barieră geografică importantă, s-a acceptat că exemplarele din nordul Dobrogei reprezintă doar forme

ecologice adaptate biotopurilor extreme cum ar fi stepele de sărătură. Specie nouă pentru fauna Dobrogei.

***Ulochlaena hirta* Hübner, [1813]**

Material: Histria, Babadag (peste 50 exemplare pe noapte); Sarinasuf, Plopu (peste 10 exemplare pe noapte) - între 19-27 octombrie.

Element mediteranean - turanian, răspândit în sud - estul Europei, Peninsula Balcanică, Ucraina, Asia Mică, Iran, Armenia, Turkmenistan și sudul Rusiei. În Dobrogea este uneori foarte comună, chiar și 100 de masculi vin la lumină pe timpul nopții, dar încă nu s-a reușit colectarea nici unei femele, ele fiind aptere sau cu aripi rudimentare incapabile pentru zbor.

***Scotochrosta pulla* ([Denis & Schiffermüller], 1775)**

Material: Canaraua Fetii, 27.IX.2009 (14 ex.); Babadag, 3.X.2010 (peste 100 exemplare pe noapte); Cheile Dobrogei, 4.X.2010 (2 ex.). Era considerată o specie rară în fauna României.

***Polymixis rufocincta* Geyer, [1828]**

Material: Polovragi, 20.X.2006 (1♂).

Specie destul de localizată în România, cunoscută numai din câteva localități din Dobrogea (Hagieni, Canaraua Fetii), Banat (Iablanița), Hunedoara (Săcărămb) (RÁKOSY, 1996). În Transilvania a fost semnalată și de la Rimetea (Munții Trascăului).

***Anarta (Calocestra) stigmosa* (Christoph, 1887)**

Material: Histria, Sarinasuf, Plopu (foarte comun, între 19 iunie - 30 august).

Element eurasiatic, răspândit în sud - estul Europei, Asia Mică, Orientul Mijlociu, Asia Centrală, Siberia, Mongolia și China. În România era cunoscută din habitate de stepă din Moldova și Dobrogea, fiind considerată o specie rară (RÁKOSY, 1996).

***Cardepia hartigi* (Parenzan, 1981)**

Material: Histria, peste 30 exemplare colectate între : 19 .VI. - 22 .VII. (2008-2009).

Cardepia hartigi este cunoscută în Europa doar din sudul Italiei, Grecia, România, Turcia, Cipru și Ucraina. În România au fost colectate două exemplare din Delta Dunării și publicate ca *Discestra (Cardepia) sociabilis irrisoria* (Ershov, 1874) (RÁKOSY 1996) . În urma revizuirii de către Hacker din 1998 , cele două exemplare s-au dovedit a aparține la *Cardepia hartigi* (Parenzan, 1981) . Este o specie halofilă, caracteristică pentru stepele din apropierea lacurilor sărate sau de la malul mării. După Rákosy în România zboară subspecia *additamenda* Hacker, 1998 (RÁKOSY, GOIA & KOVÁCS 2003).

Notă* După L.Ronkay un exemplar din seria colectată de la Histria (20.VII.2009, 1♀) ar aparține speciei *Cardepia irrisoria* (Ershov, 1874). Speciile acestui gen fiind extraordinar de dificil de separat încă nu ne putem pronunța despre prezența acestei specii în România pe baza unui singur exemplar.

***Hecatera cappa* (Hübner, 1809)**

Material: Histria, Sarinasuf , Plopu (4-5 exemplare pe noapte).

Specie răspândită în nord-vestul Africii, sudul și estul Europei, Ucraina, sudul Rusiei, Asia Mică, Orientul Mijlociu și Iran. În România numai în zonele extracarpatice, semnalări recente sunt numai din Muntenia și Dobrogea.

***Lacanobia blenna* (Hübner, 1824)**

Material: Beștepe, Periprava, Histria, Plopu, Sarinasuf (1-2 exemplare pe noapte).

Este răspândită în sudul Europei, Africa de Nord, Asia Mică Ucraina, Armenia și sudul Rusiei. Rar și local în România.

***Leucania zae* (Duponchel, 1827)**

Material: Histria, 26-30.VIII.2009 (3 ex.) (det. L. Ronkay).

Element mediteranean – turanian, răspândit în nordul Africii, sudul Europei, Asia Mică, Iran, Irak, Israel, Arabia Saudită, Asia Centrală și vestul Chinei. În România a fost descoperită abia în 1991, fiind semnalate doar 2 exemplare de la Vama Veche (sud-estul Dobrogei) (RÁKOSY, 1996) și Suatu (jud. Cluj, Transilvania) (RÁKOSY, 1999).

***Leucania (Acantholeucania) loreyi* (Duponchel, 1827)**

Material: Plopu, Sarinasuf, 24-25.VIII.2007 (2 ♂♂), Histria, 26.VIII.2007 (1 ♀).

Element paleotropical, migrator, răspândit din nordul Africii până în regiunile orientală și australiană. În Europa trăiește în zonele sudice (baziul mediteranean), mai la nord numai ocazional. Specie cu puține semnalări în fauna României, cele mai multe fiind din Dobrogea.

***Saragossa siccanorum* (Staudinger, 1870)**

Material: Sarinasuf, 24.VIII.2008 (2 ♂♂), leg. & coll. I. Juhász.

Specie răspândită în sud-estul Europei, sudul Ucrainei și Rusiei, Asia Mică, Liban, Israel, Irak, Azerbaidjan, Asia Centrală, vestul Mongoliei și vestul Chinei. Din România erau semnalate până în prezent doar 2 exemplare din sudul Dobrogei, de la Negru Vodă (POPESCU-GORJ & DRĂGHIA, 1967) și Vama Veche (RÁKOSY, 1996). Este o specie caracteristică zonelor de stepă, în România fiind cunoscută numai din Dobrogea. Este pentru prima oară semnalată din partea nordică a Dobrogei.

***Saragossa porosa* (Eversmann, 1854)**

Material: Sarinasuf, Plopu, între 19.V-1.VII. și 6-30.VIII (peste 50 exemplare colectate).

Specie recent semnalată din Dobrogea (SZÉKELY & DINCĂ, 2009), foarte caracteristică stepelor cu *Artemisia*.

Notă* Dupa Z. Varga (Ungaria) populațiile din Dobrogea, dar și cele din Ucraina aparțin subspeciei *kenderesiensis* (Kovács, 1968), arealul lui *S. porosa porosa* începe din sudul Uralului spre est.

***Mythimna (Pseudaletia) unipuncta* (Haworth, 1809)**

Material: Histria, 17.X.2008 (1 ♀).

Element cosmopolit, prezent în regiunea paleartică, orientală și australiană. În Europa trăiește doar în partea sudică, mai la nord ca și în România apare ca migrator. A fost semnalată mai ales din Dobrogea și Delta Dunării, în restul teritoriului României foarte rar. Fluturii sunt semnalati de obicei în perioada de toamnă.

***Polia cherrug* Rákosy & Wieser, 1997**

Material: Babadag, 30.V.2010 (4 ♂♂, 2 ♀♀).

Specie endemică, cunoscută numai din partea nordică a Dobrogei. La Babadag a fost colectată și de V. Dincă (DINCĂ, 2010).

***Dichagyris renigera argentina* Caradja, 1930**

Material: Canaraua Fetii, 17-24.V.2007; 26.V.2010 (comun), Cheile Dobrogei, 29.V.2010 (1♂).

Subspecie cunoscută din estul Peninsulei Balcanice. În România era semnalată doar din sudul Dobrogei.

***Xestia cohaesa* (Herrich-Schäffer, 1849) (det.L.Ronkay)**

Material: Canaraua Fetii, 24-25.IX.2008, Esehioi, 2.X.2008 (10-15 exemplare pe noapte).

Este răspândită în sudul Europei, Asia Mică, Liban, Israel, Iran, Irak, Ucraina și Turkmenistan. În România se cunoaște din Banat și Dobrogea.

***Euxoa segnilis* (Duponchel, 1836)**

Material: Periprava, Beștepe, Histria, Plopu, Sarinasuf (foarte comun, 30-40 ex. pe noapte) (det.L.Ronkay).

Este răspândită în sudul Europei, Asia Mică, Iran, Irak și sudul Rusiei, în România fiind cunoscută din Dobrogea și Delta Dunării. Multe exemplare aparțin la forma *huebneroides* Boursin, 1940.

***Euxoa cos* (Hübner, 1824)**

Material: Cheile Dobrogei, 16.VIII.2010 (2♂♂).

Specie rară și localizată în România cu semnalări din Banat, sudul Transilvaniei și Dobrogea (RÁKOSY, 1996).

***Agrotis obesa scytha* Alphéraky, 1889**

Material: Periprava, 6 - 9. IX. 2006 (12 ex.).

În România este semnalată doar din Dobrogea și Delta Dunării.

Arctiidae:

***Chelis maculosa mannerheimii* (Duponchel, 1836)**

Material: Sarinasuf, Plopu Histria, Canaraua Fetii, Cheile Dobrogei (5-10 exemplare pe noapte). În România este răspândită în estul Moldovei, nordul Munteniei și Dobrogea. Este comună în multe zone din Dobrogea, având probabil și trei generații anuale din mai până în octombrie. În Transilvania zboară *Chelis maculosa maculosa* (Gerning, 1780). Cele două subspecii diferă după desen și colorit (MURZIN, 2003; SZÉKELY, 2010 b).

***Rhyparioides metelkana* (Lederer, 1861)**

Material: Murighiol, 19-20.VII.2004 (peste 20 exemplare pe noapte).

Este o specie emblematică pentru Delta Dunării, unde trăiesc cele mai viabile populații din Europa, dar se întâlnește sporadic și în sudul Dobrogei. În deltă uneori poate fi foarte comună. Probabil se produc și gradații la această specie, cum am putut constata în 20.VII.1987, la C.A. Rosetti, în Delta Dunării, când s-au adunat la lumină peste 500 exemplare.

***Grammia quenseli* (Paykull, 1793)**

Material: Munții Ciucaș, Vârful Groșoarele, 1850 m, 10.VI.2007 (1♂).

Arealul speciei acoperă teritorii vaste din Alpi și nordul Scandinaviei, până în nordul Asiei și America de Nord (Yukon și Alaska). În întregul Lanț Carpatic era cunoscută numai din Munții Bucegi (1800-2500 m), Ciucașul constituind astfel al doilea masiv din Carpați de unde este semnalată și primul din Carpații Orientali (SZÉKELY, 2010 b).

***Euplagia quadripunctaria* (Poda, 1761)**

Material: Esecchio, Canaraua Fetii, Cheile Dobrogei (în exemplare izolate).

Specie raspandită din Europa pana în Iran. În România este destul de comună, dar protejată conform Anexei 2 (Directiva Habitate).

***Amata kruegeri marjana* (Stauder,1913)**

Material: Babadag, Slava Rusă, 20-21.VI.2009 (9 ex.).

Datele din fauna României sunt încă insuficient cunoscute,fiind amintită cu date nepublicate din Dobrogea și Delta Dunării (RÁKOSY,GOIA & KOVÁCS 2003). După arealul de răspândire exemplarele de aici ar aparține la ssp.*marjana* (IGNATIEV & ZOLOTUHIN, 2005).

Cossidae

***Dypsessa salicicola* (Eversmann,1848)**

Material: Cheile Dobrogei, 29.V.2010; Babadag, 30.V.2010 (8♂♂,3♀♀).

Specie foarte rară în România cu semnalări din Dobrogea (Greci, Pricopan,Turcoaia) și din Oltenia (Craiova) (RÁKOSY & WIESER,2000 ; RÁKOSY, GOIA & KOVÁCS, 2003).

***Cossus terebra* ([Denis & Schiffermüller], 1775)**

Material: Cheile Tișitei ,1 – 3. VII. 2007 (3♂♂).

Specie răspândită în Europa, nord-estul Asiei, regiunile Caucaziene și Orientul Mijlociu.Rară și localizată în România.

Pyralidae

***Palpita unionalis* (Hübner, 1796)**

Material: Canaraua Fetii, 1.X.2007, 25.IX.2008 (2 ex.) , 1 - 2. X. 2010 (9 ex.), Pustnicu 27.VII.2008 (1 ex.) , Muntele Roșu, 1350 m, 13. IX. 2008 (1 ex.), Histria, 17.X.2008 (1 ex.), Babadag, 3.X.2010 (3 ex.).

Specie cosmopolită,caracteristică zonelor subtropicale și tropicale. În ultimii ani apare tot mai frecvent, mai ales în sudul României.

Concluzii

Chiar și speciile considerate mari rarități faunistice pot fi adesea foarte comune dacă sunt căutate în habitatele lor specifice, unde plantele gazdă se găsesc din belșug și condițiile microclimatice sunt cele mai favorabile pentru ele. Astfel specii considerate mari rarități în fauna României au fost dovedite ca fiind destul de comune, de exemplu: *Lemonia balcanica*, *Godonella aestimaria sareptanaria*, *Narraga tessularia*, *Microloxia herbaria*, *Eupithecia cretacea fenestrata*, *Eupithecia biornata*, *Chrysodeixis chalcites*, *Mycteroplus puniceago*, *Cleoceris scoriacea*, *Anarta stigmosa*, *Cardepia hartigi*, *Saragossa porosa* , *Scotochrosta pulla*, *Chelis maculosa* etc.

În ultima perioadă se constată apariția mult mai frecventă în România a multor specii migratoare, cosmopolite și de origine subtropicală, care înainte apăreau foarte rar ca: *Leptotes pirithous*, *Lampides boeticus*, *Rhodometra sacraria*, *Aedia leucomelas*, *Chrysodeixis chalcites*, *Cornutiplusia circumflexa*, *Mythimna unipuncta*, *Palpita unionalis*, *Acherontia atropos*, *Hyles livornica* etc.

Dobrogea constituie cel mai fertil teritoriu din România sub aspectul studiilor entomologice și în special lepidopterologice. Chiar dacă acest ținut este poate cel mai bine studiat teritoriu din România din punct de vedere lepidopterologic, unde numai numărul Macrolepidopterelor semnalate se apropie de 1000, Dobrogea continuă să ofere an de an

noi surprize. Condițiile climatice, determinate în primul rând de influența Mării Negre, dar și de poziția geografică fac posibilă prezența multor specii estice, caracteristice stepelor din Ucraina și Rusia, dar și prezența multor elemente sudice de tip balcanic. Unele ating aici limita sud-vestică, altele limita nordică în Europa.

Dobrogea mai conservă încă o multitudine de habitate importante pentru entomofaună, unele bine reprezentate în zone întinse ca stepele, mlaștinile și sărăturile, altele restrânse și dispersate insular ca habitatele de pădure.

Comparând cu regiunile învecinate din nord și sud, în Dobrogea se intersectează elementele stepice din sudul Ucrainei, cu cele balcanice care sunt prezente în zona litoralului din Bulgaria (Balcic și Kaliakra). Primele au o pondere mai însemnată în stepele din nord - estul Dobrogei și în Delta Dunării. Pentru unele din aceste specii aceste stepe reprezintă limita sud-vestică în Europa și ele nu pătrund mai la sud, ca *Cucullia argentina*, *Megaspilates mundataria* etc. Fauna din nord-estul Dobrogei are multe elemente comune cu cea din sudul Ucrainei (regiunea Bugeacului și Odesei) (KLJUCHKO, MATOV & KHALAIM, 2009). Probabil încă mai există specii caracteristice acestor regiuni care ar putea fi prezente și în Dobrogea. Elementele balcanice au pondere mai mare în sudul Dobrogei. Numărul lor scade de la sud spre nord, fauna litoralului bulgăresc fiind mai diversă decât fauna din zona litoralului din România. La Balcic și Kaliakra este prezentă faleza calcaroasă, care conservă o entomofaună specifică (asemănătoare cu fauna Crimeei) din care doar unele ajung în sudul Dobrogei de la noi. Această faleză aproape verticală acoperită de pădure constituie un microhabitat ce conservă o faună de lepidoptere unică, multe specii ce apar acolo nu ajung mai la nord, de exemplu: *Autophila asiatica*, *Autophila dilucida*, *Dichagyris flavina pretiosa*, *Oncocnemis michaelorum*, *Pandesma robusta*, *Pyrrhia victorina*, *Eutelia adoratrix*, *Hadena persimilis*, *Sphingonaepiopsis gorgoniades*, *Pyrgus cirsii*, *Pyrgus cinarae* (ABADJIEV & BESHKOV, 2007).

Datele cele mai importante din lucrare se referă în special la speciile caracteristice stepelor și zonelor sărăturoase. Cu mare probabilitate în prezent asistăm la o revenire a faunei stepelor, în primul rând datorită abandonării terenurilor agricole de către țărani (terenurile nelucrate) și transformarea lor în stepe secundare. În perioada de după 1990, odată cu distrugerea sistemelor de irigații și transformările adesea negative din agricultura României, multe terenuri au fost lăsate în paragină, transformându-se în stepe. Agricultura a devenit în general nerentabilă, țăranii mai mult pierdeau financiar prin cultivarea acestor terenuri. Probabil s-a produs astfel și o repopulare a acestor terenuri cu specii de stepă care înainte erau mult mai rare și localizate.

Protecție și conservare

Din cele 99 specii prezentate 22 fac parte dintre cele protejate în România, 5 fiind ocrotite și de legislația Europeană (anexa 2 și 3A, din Tabel.2).

Probabil prezența unor specii pe anexa 3B și între cele propuse pentru 3B nu se justifică, ele fiind întradevăr localizate dar foarte comune ca *Eupithecia biornata* și *Hadula stigmosa*.

Tabel.2.

Anexa:	Specii protejate de legislația Europeană (2,3A) și națională (3B)
Annex:	Taxa protected by law at European (2,3A) or national level (3B)
2	<i>Eriogaster catax</i> , <i>Euplagia quadripunctaria</i>
3 A	<i>Proserpinus proserpina</i> , <i>Hyles hippophaes</i> , <i>Parnassius apollo</i>

3 B	<i>Lasiocampa eversmanni</i> , <i>Lemonia balcanica</i> , <i>Dolbina elegans</i> , <i>Erebia melas carpathicola</i> , <i>Kirinia roxelana</i> , <i>Eupithecia biornata</i> , <i>Plusidia cheiranthi</i> , <i>Cucullia biornata</i> , <i>Polia cherrug</i> , <i>Rhyparioides metelkana</i> , <i>Grammia quenselii</i>
Propuse pentru 3 B	<i>Parocneria terebinthi</i> , <i>Acontia titania</i> , <i>Eublemma pannonica</i> , <i>Hadula stigmosa</i> , <i>Gortyna cervago</i> , <i>Saragossa porosa</i>

Ar fi preferabil înlocuirea lor cu alte specii pentru care estul României reprezintă limita vestică de răspândire în Europa și sunt chiar rarități ca *Megaspilates mundataria* și *Cucullia argentina* (totodată sunt și specii spectaculoase).

Majoritatea speciilor prezentate trăiesc în zone protejate. Cele mai periclitare specii sunt cele din zonele montane datorită pășunatului. Habiatele lui *Erebia melas* din **Munții Ciucaș** sunt intens pășunate. În **Dobrogea** lucrurile stau mai bine, în primul rând datorită abandonării terenurilor agricole. Acest aspect catastrofal pentru economie este benefic pentru revigorarea faunei stepelor. Cele mai multe habitate investigate fac parte din "Rezervația Biosferei Delta Dunării" (începând de la Histria spre nord) și măsurile de protecție referitoare la Delta Dunării sunt valabile și în aceste locuri. Din păcate aceste măsuri nu se prea respectă. Pe de altă parte regiunea este încă prea puțin cercetată și sub aspect entomofaunistic. Locuri asemănătoare cu cele investigate sunt foarte multe în vecinătatea marilor lacuri din Dobrogea sau pe litoral. Pentru zona **Histria** nu există nici un pericol care să amenințe echilibrul habitatelor de acolo. Terenurile de sărătură fiind în totalitate inproprie pentru agricultură nu se pune problema transformării lor în terenuri agricole. Singurii oameni care perturbă liniștea locului sunt pescarii și turistii care vin să viziteze ruinele vechiului oraș. La **Sarinasuf-Plopu** câmpurile de *Artemisia* au o lățime de maxim 150 m pe solul de sărătură, fiind învecinate cu ape și terenuri agricole. Turmele de oi care pasc acolo nu par să prezinte un pericol pentru că nu consumă plantele de *Artemisia*. În schimb se mai practică incendierea vegetației uscate mai ales toamna sau sunt depozitate gunoaie pe aceste terenuri. **Cheile Dobrogei** însă, chiar dacă sunt spectaculoase oferă un peisaj dezolant, datorat pășunatului și turismului dus peste limite. Flora și fauna încă dăinuie doar pe abrupturile stâncoase. Un aspect pozitiv constituie însă **Pădurea „Babadag-Codru”**, la care se și respectă statutul de rezervație naturală. Pășunatul nu se prea practică, dar și urmele lăsate de turiști sunt mult mai puțin vizibile. Reprezintă una din cele mai importante rezervații floristice și faunistice ale Dobrogei, aspect evidențiat și în urma rezultatelor privind fauna de lepidoptere. Rezervația dă posibilitatea conservării unor asociații forestiere specifice Dobrogei, în special arboretele de vârste înaintate, majoritatea de peste 100 de ani, cu o structură apropiată de cea a pădurilor naturale primare din Dobrogea. La acestea se adaugă bogată ornitofaună și herpetofaună, din care majoritatea speciilor sunt protejate pe plan internațional. Clima este influențată de Podișul Dobrogei de Nord și de Marea Neagră. Precipitațiile medii anuale sunt de 430 mm. Zăpada persistă de obicei din a doua săptămână a lunii decembrie, până la mijlocul lunii martie. Microclimatul blând este favorizat și de substratul calcaros, rezervația fiind situată pe un platou cu versanți moderat înclinați cu altitudini maxime de aproximativ 120 m. Cercetările lepidopterologice din 2009-2010 au evidențiat prezența unor specii care în România se cunosc actualmente doar de aici ca *Symira dentinosa*, *Parocneria terebinthi* (în 2 generații), ori alte specii localizate ca *Lemonia balcanica*, *Kirinia roxelana*, *Hipparchia syriaca*, *Polyommatus amanda*, *Acontia titania*, *Cleoceris scoriacea*, *Polia cherrug*, *Amata kruegeri*, *Dyspessa salicicola*, la care se adaugă 12 specii protejate pe plan național și internațional. Probabil că

zona ar merita statutul de ”parc național”, fiind poate ultima rămășiță a pădurilor întinse care au acoperit cu câteva secole în urmă împrejurimile Babadagului și nordul Dobrogei.

BIBLIOGRAFIE

- ABADJIEV S. & BESHKOV S. 2007. Prime Butterfly Areas in Bulgaria, Pensoft, 222 p.
- BESHKOV S. 1998. *Hyles hippophaes* new for Bulgaria and *Euxoa cos crimaeva* new for the Balkan Peninsula (Lepidoptera:Sphingidae, Noctuidae), Phegea **26(1)**: 9-11
- COVELL C. V. 1984. A field guide to the moths of eastern North America. - The Peterson Field Guide Series **30**: 1-496.
- DINCĂ V. 2005. New data regarding several Lepidoptera species little known in Romania, Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Biologia, **50(1)**: 11-16, Cluj-Napoca.
- DINCĂ V. 2006. The Macrolepidoptera (Insecta:Lepidoptera) from Istrita Hill (Buzău County, Romania), Entomol.rom.**10**: 5-24, Cluj-Napoca.
- DINCĂ V. 2010. Notes on the distribution and taxonomical status of the enigmatic *Polia cherrug* (Noctuidae) in Dobrogea (south-eastern Romania), Phegea **38 (2)**: 55-61.
- DINCĂ V., CUVELIER S., SZEKELY L. & VILA R. 2009. New data on the Rhopalocera (Lepidoptera) of Dobrogea (south-eastern Romania) Phegea **37(1)**: 1-21.
- FAJCIK J. & F. SLAMKA F. 1998. Motýle Strednej Európy. II. zväzok. Urcovanie – rozšírenie a Stanovište Motýla – Bionómia. Die Schmetterlinge Mitteleuropas. II. Bestimmung – Verbreitung – Flugstandorte – Bionomie. Noctuidae; Bratislava.
- FLETCHER D. S. & NYE I. W. B. 1982. The Generic Names of Moths of the World, vol.4, Bombycoidea, Castnioidea, Cossoidea, Mimallonoidea, Sesioidea, Sphingoidea, Zygenoidea, British Museum, Natural History, 192 p.
- HACKER H. 1990. Die Noctuiden Vorderasiens (Lepidoptera). – Neue Entomologische Nachrichten, Marktleuthen. 708 pp.
- HACKER, H., LEGRAIN A. & FIBIGER M. 2008. Revision of the genus *Acontia* Ochsenheimer, 1816 and the tribus *Acontiini* Guenée, 1841 (Old World) (Lepidoptera: Noctuidae : Acontiinae), Esperiana, 14: 7-545, Schwanfeld.
- HAUSMANN A. 2004. Sterrhinae. The Geometrid Moths of Europe 2. Apollo Books, Stenstrup, 600 p.
- IGNATIEV N. N. & ZOLOTUHIN V. V. 2005. A review of syntomids (Lepidoptera: Syntomidae) of Russia and adjacent territories, part 1, Genus *Syntomis* Ochsenheimer, 1808, Eversmannia 3-4: 28-55.
- KARIMPOUR Y., FATHIPOUR A., TALEBI, A. & MOHAMARRAMIPOUR S. 2005. Biology of Leafy Spurge Defoliator Moth *Simyra dentinosa* (Lep., Noctuidae) and determination of its parasitoids in Orumieh- Iran, Iranian, J. Agric. Sci. Vol. 36, No. 2: 1-19, Teheran.
- KLJUCHKO Z.F. 2006. Sovky Ukrainy – The Noctuids of Ukraine, Rajevisky Scientific Publishers, Kyiv. 248 pp.
- KLJUCHKO Z. F., BUDASKHIN J. I. & GERASIMOV R. P. 2004. New and little-known species of noctuids (Lepidoptera) of Ukraine's fauna, Bulletin of Zoology 38 (1): 94.
- KLJUCHKO Z. F., MATOV A.Y. & KHALAIM E.V. 2009. Addition to the fauna of Noctuids (Lepidoptera: Noctuidae s.l.) of the Northern Black Sea region (Odessa Province, Ukraine). Eversmannia, 17-18: 71-80.
- LEHMANN L. 2005. In respect to knowledge and dispersal of *Acontia* (Tarachidia) *candefacta* (Hubner, [1831]) in the Ukraine (Lepidoptera: Noctuidae). 2. European Moth Nights, 2005.
- LERAUT P. 2006. Moths of Europe. Vol.1: Saturnids, Lasiocampids, Hawkmoths, Tiger Moths, Ed. NAP - France, 395 p.

- MANN J. 1866. Aufzählung der im Jahre 1865 in der Dobrudscha gesammelten Schmetterlinge. Verhandlungen der k. k. zoologisch-botanischen Gesellschaft Wien 16: 1–40.
- MURZIN V. 2003. The Tiger Moths of the former Soviet-Union (Insecta: Lepidoptera: Arctiidae) Pensoft, Sofia-Moscow, 243 pp.
- NEUMANN H. 1998. Fauna de lepidoptere a zonelor sărăturoase din Câmpia Banatului, Analele Banatului, 4: 185 - 212, Timișoara.
- PEREGOVITS, L. 1995. Data to Macrolepidoptera fauna of Transylvania (Romania). I. Faunistical data. Folia ent. hung. 56: 163-178.
- POLTAVSKY A. N. 2007. Migrations of noctuids (Lepidoptera: Noctuidae) in the Rostov - on- Don Area in 2005–2006 , Eversmannia, 9: 46-51.
- POLTAVSKY A. N. & ARTOKHIN K. S. 2006. Tarachidia candefacta (Lepidoptera: Noctuidae) in the south of European Russia, Phegea, 34(2): 41-44.
- POLTAVSKY A. N., SCHUROV, V. I. & ARTOKHIN K. S. 2008. The Introduction, establishment, and spread of the Olive-Shaded Bird-Dropping Moth, Tarachidia candefacta (Hübner, 1831) (Lepidoptera, Noctuidae), in Southern Russia and the Ukraine ,Entomological News 119(5): 531-536
- POPESCU-GORJ A. 1964. Catalogue de la collection de lepidopteres „Prof. Adriano Ostrogovich” du Museum d’Histoire Naturelle „Grigore Antipa” Bucarest, Ed. Mus. „Gr. Antipa”, Bucarest., 320 p., 16 pl.
- POPESCU-GORJ A. 1971. Dolbina elegans Bang-Haas (Lep.Sphingidae) en Roumanie. Trav. Mus. Hist. nat. „Grigore Antipa”, 11: 219-225.
- POPESCU-GORJ A. 1987. La liste systématique révisée des espèces de macrolépidoptères mentionnées dans la faune de Roumanie. Mise à jour de classification et nomenclature. – Travaux du Muséum National d’Histoire Naturelle „Grigore Antipa“, Bucarest 29: 69–123.
- POPESCU-GORJ A. & I. DRĂGHIA I. 1966. Données nouvelles pour la connaissance de la faune de Lépidopteres du sud de la Dobroudja, Trav. Mus. Hist. Nat. „Grigore Antipa”, Bucarest 6: 89 – 98.
- PUGAEV S.N. & ZOLOTUHIN V. V. 2006. Geometrid moths of the genus Dyscia Hubner, [1825] (Lepidoptera: Geometridae) from the Lower and Middle Volga. Eversmannia, 6: 3-12,
- RAKOSY L. 1993. Panocneria terebinthi (Freyer, 1838) și Coenonympha rhodopensis Elves, 1900 (Lepidoptera: Lymantridae, Satyridae) în fauna României. Bul. inf. Soc. lepid. rom. 4(4): 175-178.
- RAKOSY L. 1996. Die Noctuiden Rumäniens, Stapfia, Linz, 648 p.
- RAKOSY L. 1999. Lepidopterologische Biodiversität eines kleinräumigen steppenartigen Naturschutzgebiet in Siebenbürgen (Suatu, Transsylvanien, Rumänien) Entomol. rom. 4: 49 - 68, Cluj-Napoca
- RAKOSY L. & SCHNEIDER E. 1984. Über Narraga tessularia kasyi in Rumänien (Lepidoptera, Geometridae), Muz.Brukenthal, Studii și com.- Șt.nat. 26: 317-323.
- RAKOSY L. & GOIA M. 1991. Asovia maeoticaria Alpheraky, 1876 und Dyscia sicanaria osmanica Zeller, 1852, zwei neue Arten für die Fauna Rumäniens (Lep.Geometridae). Ber. Kr. Nurnbg. Ent. Galathea , 7/2: 62-66
- RAKOSY L. & L. SZEKELY L. 1996. Macrolepidopterele din sudul Dobrogei , Entomologica Romanica 1: 17–62.
- RAKOSY L. & C. WIESER C. 2000. Das Măcin Gebirge (Rumänien, Nord-Dobrudscha). Ein durch hohe Biodiversität gekennzeichnetes Refugium relictärer Arten. Fauna und Flora,

- unter besonderer Berücksichtigung der Schmetterlinge und der Vegetationverhältnisse. Carinthia II Jahrgang 190 / 110: 7 - 115, Klagenfurt.
- RAKOSY L., GOIA M. & KOVAKS Z. 2003. Catalogul Lepidopterelor României – Verzeichnis der Schmetterlinge Rumäniens, Soc. Lepid. Rom., Cluj-Napoca, 446 p.
- RUȘTI D. M. & M. STĂNESCU M. 1995. *Conchia mundata* Stoll, 1782 (Lepidoptera: Geometridae) at the first mention in the Romanian fauna, Travaux du Muséum National d'Histoire Naturelle „Grigore Antipa“, Bucarest 35: 347-352
- SCHUROV V. I. 1998. Acclimatization of American's bird-dropping moth. The protection and quarantine of plants 12(C): 31–32.
- SZEKELY L. 1994. Des nouveautés concernant la fauna de lépidoptères de sud-ouest de la Dobroudja. Sargetia. Series. Sc.Nat. Deva, 14: 139-144.
- SZEKELY L. 1999. Macrolepidoptere cu statut incert în lista faunistică a României (Lepidoptera, Macrolepidoptera), Bul. inf. soc. lepid. rom. 10(1-4): 71 – 78.
- SZEKELY L. 2006. Lepidopterele (Fluturii) din Delta Dunării. – Disz-Tipo, Săcele. 151 pp.
- SZEKELY L. 2010 a . Lepidoptera species recorded from the North-Oltenia (Gorj county, Romania) (Insecta:Lepidoptera) Sargetia Sc. nat. Deva, I (XXII): 63-90.
- SZEKELY L. 2010 b. New data about the species *Chelis maculosa* (Gerning, 1780) and *Grammia quenseli* (Paykull, 1783) in the fauna of Romania (Lepidoptera: Arctiidae) Sargetia Sc.nat. Deva, I (XXII): 53-62.
- SZEKELY L. & CERNEA E. 2007. Catalogul colecției de lepidoptere „Mircea Brătășeanu”, Ed. C.2 Design Brașov, 208p.
- SZEKELY L. & DINCĂ V. 2008. *Cilix asiatica* O. Bang-Haas, 1907 (Lepidoptera, Drepanidae) in the Romanian Entomofauna, Entomol. rom. 13: 5 – 8.
- SZEKELY L. & DINCĂ V. 2009. *Cucullia argentina* (Fabricius, 1787) and *Saragossa porosa porosa* (Eversmann, 1854) from the steppes of Dobrogea, Romania (Noctuidae) *Nota lepidopterologica*, 32(2): 99-110.
- SZEKELY L., DINCĂ V. & JUHASZ, I. 2011. Macrolepidoptera from the steppes of Dobrogea (south-eastern Romania) - Phegea (in press)
- UNGUREANU, V. 2010. The Lepidoptera (Insecta: Lepidoptera) of the Buzău County, Romania. — <http://lepidopterabuzau.blogspot.com/p/material-and-methods.html>.

Levente Szekely

RO-505600, Săcele, Jud. Brașov
Str. Viitorului 31 B/9.

e-mail: levi.szekely@gmail.com